

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน ระดับปฏิบัติการในคลังสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี

กมลวรรณ พรมเทศ*, เสาวรส ใหญ่ยอด**, หทัยกาญจน์ การรักษั**, อารยา ขอสีกุล**, ปณต จำฉวย**, ศิวกร หทัยเที่ยง**, กวีทิพย์ ชัยวงษ์**,
ขวัญแก้ว เอี่ยมพงษ์**, นันทพร ภัทรพุทธ*

*สาขาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

**หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

✉ nantapor@bub.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในคลังสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 72 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติไคสแควร์ และสหสัมพันธ์สเปียร์แมน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายร้อยละ 73.60 เพศหญิง ประสิทธิภาพการทำงานเฉลี่ย $4.24 (\pm 3.74)$ ปี เป็นพนักงานที่ทำงานล่วงเวลา (ร้อยละ 80.60) มีชั่วโมงการทำงานล่วงเวลาเฉลี่ย $6.67 (\pm 4.05)$ ชั่วโมงต่อสัปดาห์พนักงานส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.6) มีคะแนนการรับรู้ต่อการเกิดอุบัติเหตุในระดับปานกลาง และมีคะแนน พฤติกรรมความปลอดภัยอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 86.10 จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า การรับรู้การเกิดอุบัติเหตุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.376, p<0.01$)

การรับรู้ต่อการเกิดอุบัติเหตุเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมความปลอดภัย การส่งเสริมการรับรู้ควรคำนึงถึงปัจจัยภายในอื่นๆ อาทิ ทักษะคิด อารมณ์ ความต้องการ ประสิทธิภาพ ความเครียด ภาระงาน นอกจากนี้ควรมีมาตรการป้องกันขั้นพื้นฐาน อาทิ การตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องมือ การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมการทำงานให้ปลอดภัย การกำหนดกฎระเบียบมาตรฐานการด้านความปลอดภัยที่รัดกุมควบคู่กันไปเพื่อสร้างเสริมการรับรู้และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน, การรับรู้, พนักงานระดับปฏิบัติการ, คลังสินค้า

Article info:

Received: Jun 5, 2023

Revised: Aug 22, 2023

Accepted: Oct 12, 2023

Original article

Factors associated with safety behaviors at work of operators in warehouse, Chonburi

Kamonwan Promtes*, Saowaros Yaiyod**, Hathaikan Kanrak**, Araya Khosiklang**, Panot chamchuai**, Siwakorn Hathaitieng**, Kaweethip Chaiwong**, Kwankaew Aeampong**, Nantaporn Phatrabuddha*

*Industrial Hygiene and Safety Program, Faculty of Public Health, Burapha University

**Bachelor of Science (Industrial Hygiene and Safety) Faculty of Public Health, Burapha University

✉ nantapor@bub.ac.th

Abstract

The purpose of this research was to study the factors related to safety behaviors of employees at the operational level in a warehouse in Chonburi Province. The researchers collected data by online questionnaire with a simple random method in the 72 respondents. Data were analyzed by descriptive and inferential statistics including Chi-square statistics and Spearman correlation.

The results showed that most of respondents were male, 73.60%, with an average work experience of 4.24 (± 3.74) years. They worked overtime (80.60%) with an average overtime hours of 6.67 (± 4.05) hours per week. Most employees (73.6%) had a moderate accident perception score and had a high safety behavior score of 86.10%. From the study of factors related to work safety behaviors, it was found that perception of accident had a statistically significant positive correlation with work safety behaviors ($r=0.376$, $p<0.01$).

Accident awareness is one component that affects safety behavior. Awareness promotion should take into account other internal factors such as attitudes, emotions, needs, experiences, stress and workload. In addition, there should be basic preventive measures such as equipment inspection, maintaining a safe working environment, establishing regulations and safety measures. These are concurrently controlled to promote awareness and sustainable work safety behavior.

Keywords: Safety behaviors at work, perception, operators, warehouses

บทนำ

ในโรงงานอุตสาหกรรมประกอบด้วยส่วนการผลิตและส่วนสนับสนุนการผลิต อาทิ งานสำนักงาน งานควบคุมคุณภาพ งานซ่อมบำรุง และงานส่วนคลังสินค้า สำหรับการดำเนินงานในหน่วยงานเหล่านี้ล้วนมีอันตรายแฝงอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานคลังสินค้า การทำงานในคลังสินค้ามีกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุรุนแรงมากมาย ตัวอย่างเช่น อุบัติเหตุจากของหนักตกใส่ การยกเคลื่อนย้ายสินค้าโดยแรงคน การใช้รถโฟล์คลิฟท์หรือการใช้เครนเพื่อยกของหนัก การถูกชนจากโฟล์คลิฟท์หรือการถูกหนีบชนกระแทกกับสินค้า เป็นต้น เหล่านี้หากไม่ปฏิบัติตามพื้นฐานความปลอดภัย อาจทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ ตามพระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 (กระทรวงแรงงาน, 2554) กำหนดหน้าที่ของทั้งนายจ้างและลูกจ้าง ในการป้องกันอันตรายต่อชีวิต ร่างกายและจิตใจจากสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยเป้าหมายหลักของทุกสถานประกอบการคือทำให้อุบัติเหตุเป็นศูนย์ (Zero accident) ซึ่งจากสถิติอุบัติเหตุของกองทุนเงินทดแทนสำนักงานประกันสังคมพบว่าภาพรวมของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานมีจำนวนลดลงทุกปี แต่พบว่า การตายและการทุพพลภาพจากอุบัติเหตุไม่ลดลงเมื่อเทียบกับจำนวนการเกิดอุบัติเหตุรวม ดังตารางที่ 1 (กองทุนเงินทดแทน, 2565)

โดยหลักของการควบคุมป้องกันอุบัติเหตุ และโรคจากการประกอบอาชีพ ผู้รับผิดชอบด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานจะดำเนินการตามแนวทางของกฎหมายโดยถือเป็นแนวปฏิบัติขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย อาทิ การพูดคุยในตอนเช้า (Morning talk) การอบรม การจัดโครงการนิทรรศการ การศึกษาดูงาน หรือกิจกรรมสั้นทบทวนที่สอดแทรกความรู้หรือแนวคิดด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย อย่างไรก็ตามมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลเพื่อให้เข้าใจองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมไม่ปลอดภัย อาทิ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ความรู้ ประสบการณ์ทำงาน (อภิชา ครุฑโรจน์ และคณะ, 2561; ศิริรัตน์ พรหมน้อย และ ยุติ ทองมี 2562; อติเรก ธรรมวงศ์, 2564; นิศากร ตันติวิบูลย์ 2565) หรือ

ระดับการรับรู้ความเสี่ยง (สุวรรณดา สงธน, 2558; พงษ์เทพ อินทร์พย์, 2564) เพื่อการคาดการณ์การแสดงออกด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งพบว่าความแตกต่างของชนิดและขนาดสถานประกอบการ ลักษณะความเป็นอันตรายของงาน หรือการบริหารจัดการ เป็นปัจจัยร่วมพิจารณาด้วยทั้งสิ้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โดยศึกษาในงานคลังสินค้าในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) ประชากรที่ศึกษา คือ พนักงานระดับปฏิบัติการในคลังสินค้าของบริษัทแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งหมด 86 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ดังนี้

$$n = \frac{X^2 NP (1 - P)}{e^2 (N - 1) + X^2 P (1 - P)}$$

กำหนดให้

n – ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N – ขนาดของประชากร ในการศึกษาเท่ากับ 86 คน

P – ค่าสัดส่วนของประชากร (0.5)

e – ระดับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 5)

X^2 – ค่าไคสแควร์ที่ $df-1$ และระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 (3.841)

จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 70.42 คน ในการวิจัยมีการเผื่อความผิดพลาดจากการเก็บตัวอย่าง การสัมภาษณ์และการลงข้อมูลไว้ร้อยละ 10 ดังนั้นจะใช้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 78 คน แต่ในการเก็บข้อมูลจริงผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 72 คน

ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ที่ประชากรมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน ด้วยวิธีการจับสลากแบบไม่คืนที่ เกณฑ์การคัดเข้าคือ มีความสนใจ ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย และมีประสบการณ์การทำงานคลังสินค้าอย่างน้อย 3 เดือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 56 ข้อ ประกอบด้วย 3 ส่วน

ได้แก่ ส่วนที่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์การทำงานในคลังสินค้า การทำงานล่วงเวลา ส่วนที่ 2) การรับรู้การเกิดอุบัติเหตุ จำนวน 28 ข้อ มีคะแนนเต็มทั้งหมด 140 คะแนนซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 3 เกณฑ์ กลุ่มที่มีการรับรู้ในระดับดี มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 กลุ่มที่มีการรับรู้ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนอยู่ในตั้งแต่ร้อยละ 60-79 และกลุ่มที่มีการรับรู้ในระดับต่ำ คือมีค่าคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 ส่วนที่ 3) คะแนนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 20 ข้อ มีคะแนนเต็มทั้งหมด 100 คะแนน แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 3 เกณฑ์ คือกลุ่มที่มีพฤติกรรมในระดับดี มีคะแนนมากกว่าร้อยละ 80 กลุ่มที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนนอยู่ในตั้งแต่ร้อยละ 60-79 และกลุ่มที่มีพฤติกรรมในระดับต่ำ คือมีค่าคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60

แบบสอบถามนำมาตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหา(Content validity) ของแบบสอบถามในส่วนของการเกิดอุบัติเหตุความปลอดภัยในการทำงานโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย 3 ท่าน ได้คำตัดสินความตรงของเนื้อหา ไม่ต่ำกว่า 0.5 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับพนักงานคลังสินค้าจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของแบบสอบถามการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุ และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน เท่ากับ 0.75 และ 0.71 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้การเกิดอุบัติเหตุ และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน โดยใช้สถิติอ้างอิง ด้วยสถิติ Chi-square และได้ทำการทดสอบการกระจายตัวของข้อมูลด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov Test พบว่า มีการกระจายตัวแบบไม่ปกติ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การ

เกิดอุบัติเหตุกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman correlation)

ผลการวิจัย

หลังจากผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากพนักงานระดับปฏิบัติการในงานคลังสินค้า พบว่ามีจำนวนแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ 72 แบบสอบถาม ได้ผลการศึกษาดังนี้ จากผู้ตอบแบบสอบถาม 72 คน เป็นพนักงานชาย 53 คน (ร้อยละ 73.60) พนักงานหญิง 19 (ร้อยละ 26.40) คน อายุเฉลี่ย $31.11 (\pm 7.99)$ ปี โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมาคือ การศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 31.90) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) (ร้อยละ 16.70) และระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 5.60) ตามลำดับ ประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 4.24 (± 3.74) ปี ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อวัน รวมการทำงานล่วงเวลา $9.09 (\pm 1.00)$ ชั่วโมงต่อวัน (ไม่แสดงผลในตาราง) โดยเป็นพนักงานที่ทำงานล่วงเวลา 58 คน (ร้อยละ 80.60) และเมื่อพิจารณาเฉพาะ พนักงานที่ทำงานล่วงเวลา มีชั่วโมงการทำงานล่วงเวลาเฉลี่ย $6.67 (\pm 4.05)$ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และจากพนักงานที่ทำแบบสอบถามทั้งหมด 72 คน เป็นพนักงานที่มีหน้าที่ขับรถโฟล์คคลิฟท์ 5 คน (ร้อยละ 6.90) (ดังแสดงในตารางที่ 2)

คะแนนการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุเฉลี่ย $119.44 (\pm 13.07)$ คะแนน โดยเป็นกลุ่มที่มีคะแนนการรับรู้สูง (คะแนนมากกว่าร้อยละ 80) เท่ากับ 53 คน (ร้อยละ 73.60) สำหรับค่าเฉลี่ยคะแนนรายด้านต่อการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุ ประกอบด้วย การรับรู้ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และการรับรู้อุปสรรคเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ $30.60 (\pm 3.38)$, $28.89 (\pm 3.61)$, $30.18 (\pm 3.57)$ และ $29.78 (\pm 3.61)$ คะแนน ตามลำดับ ซึ่งพบว่าค่าการรับรู้ของพนักงานอยู่ในระดับสูงเท่ากับ 57 คน (ร้อยละ 79.20), 51 คน (ร้อยละ 70.80), 58 (ร้อยละ 80.60) และ 53 (ร้อยละ 73.60) ตามลำดับ คะแนนพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานจากแบบสอบถาม มีค่าคะแนนเฉลี่ย $88.43 (\pm 4.37)$ คะแนน โดยคะแนนพฤติกรรมความปลอดภัยใน

การทำงานที่มีค่าคะแนนสูงกว่าร้อยละ 80 เท่ากับ 62 คน (ร้อยละ 86.10) (ดังแสดงในตารางที่ 3)

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานคลังสินค้า พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงานและ การทำงานล่วงเวลาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานคลังสินค้า (ดังแสดงในตารางที่ 3) สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุ กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานคลังสินค้า พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานในคลังสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.376, p < 0.01$) และความสัมพันธ์ของการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุรายด้าน ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.391, 0.376, 0.384$ และ $0.393, p < 0.01$) (ดังแสดงในตารางที่ 4)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า พนักงานคลังสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรีมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง เนื่องมาจากบริษัทมีการจัดการระบบความปลอดภัยที่ดี มีนโยบายความปลอดภัยในการทำงาน มีการอบรมทบทวนความรู้ด้านความปลอดภัยกับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานทุกระดับตามกฎหมายแรงงาน รวมถึงมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านความปลอดภัย เช่น กิจกรรม Safety talk ก่อนเริ่มงานตอนเช้าอย่างต่อเนื่องทั้งพนักงานและคนขับรถโฟล์คลิฟท์ กิจกรรมการหยั่งรู้ระวังอันตราย (Hiyari Hatto) กิจกรรมค้นหาอันตรายในพื้นที่การทำงานโดยเทคนิค Completely Check Completely Find Out; CCF โดยให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรมรักษ์ ศรีมารุต (2555), ธานน ธนนัดสินธร (2557) และกรวิภา หาระสาร และจิตรพรณ ภูษาภักดีภพ (2558)

ที่พบว่าพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่ดีเกี่ยวข้องกับการที่บริษัทมีระบบการบริหารจัดการ ทุกระเบียบและมาตรฐานด้านความปลอดภัยที่เข้มแข็งทำให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐาน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และการทำงานล่วงเวลา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน อาจเนื่องมาจากพนักงานอยู่ในบริษัทเดียวกัน ซึ่งต่างก็ได้รับการอบรมและมีกิจกรรมส่งเสริมด้านความปลอดภัย รวมถึงปฏิบัติตามได้กฎ ระเบียบ มาตรฐานด้านความปลอดภัยเหมือนกัน

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า การรับรู้ต่อการเกิดอุบัติเหตุมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการรับรู้ เป็นกระบวนการตีความของบุคคลจากประสาทสัมผัส ประสบการณ์ การเรียนรู้ ทักษะ และค่านิยม และเมื่อเกิดการรับรู้บุคคลจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรม อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการของการรับรู้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก ความจำ การเรียนรู้ และการตัดสินใจ (ภารดี เทพคายน, 2564) สอดคล้องกับการศึกษาของ (สุวรรณดา สงธน, 2558; พงษ์เทพ อินทร์พรี, 2564) ดังนั้นจากการศึกษาที่พบว่าการรับรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแต่พบว่าความสัมพันธ์แสดงออกในระดับต่ำนั้น อาจเกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่นๆ เช่น ทักษะ อารมณ์ ความต้องการ ประสบการณ์ ความเครียด ภาระงาน ฯลฯ จะเห็นได้ว่าแม้ระดับการรับรู้จะมีความสัมพันธ์ที่ต่ำแต่พนักงานยังแสดงพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานได้ในระดับดีเนื่องด้วยการทำงานในสถานประกอบการย่อมมีมาตรฐาน ทุกระเบียบในการทำงานและบทลงโทษ ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมความปลอดภัยที่สำคัญ ที่แม้พนักงานงานจะมีระดับของการรับรู้ที่ไม่เท่ากันแต่ต้องปฏิบัติตามพื้นฐานด้านความปลอดภัยเดียวกันจึงส่งผลให้พนักงานมีค่าคะแนนด้านพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานระดับสูง

บทสรุป

1. ปัจจัยส่วนบุคคลในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน และการ ทำงานล่วงเวลา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

2. การรับรู้ต่อการเกิดอุบัติเหตุมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานทางบวกในระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. สถานประกอบการควรมีมาตรการป้องกันขั้น พื้นฐาน อาทิ การตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องมือ การดูแลรักษา สภาพแวดล้อมการทำงานให้ปลอดภัย การกำหนดกฎระเบียบ มาตรการด้านความปลอดภัยที่รัดกุมควบคู่ไปกับมาตรการ ส่งเสริมความรู้ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ สภาพแวดล้อมในการทำงานแก่พนักงานเพื่อให้บรรลุต่อ เป้าหมายอุบัติเหตุเป็นศูนย์

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อองค์ประกอบ ของการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุเพิ่มเติม อาทิ ทักษะคิด อารมณ์ ความต้องการประสบการณ์ ความเครียด ภาระงาน ฯลฯ เพื่อ นำมาทำนายหรือประเมินการป้องกันอุบัติเหตุจากพฤติกรรม ที่ไม่ปลอดภัยของพนักงาน

กิตติกรรมประกาศ

ทีมผู้วิจัยขอขอบพระคุณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ความปลอดภัย และพนักงานทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ใน การเก็บข้อมูล ทำให้การวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คณะสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Public Health, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Ubon Ratchathani Rajabhat University

เอกสารอ้างอิง

- กรวิกา หาระสาร และจิตรพรรณ ภูษากักตักพ. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน ฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์แห่งหนึ่งของจังหวัดชลบุรี. **วารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. 5(1), 84-102.
- กองทุนเงินทดแทน (2565). **สถานการณ์การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน**. ค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2566, จาก URL https://www.sso.go.th/wpr/main/privilege/ข้อมูลสถิติกองทุนเงินทดแทน_sub_category_list-label_1_169_745
- ธรรมรักษ์ ศรีมาตุต. (2555). รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2566, จาก URL <http://ssruir.ssru.ac.th/bitstream/ssruir/776/1/197-55.pdf>
- ธานัน ธนัตติสินธ. (2557). การรับรู้ด้านความปลอดภัยและพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัยของพนักงานระดับปฏิบัติการกรณีศึกษา : บริษัท **ปิโตรเลียมและปิโตรเคมีแห่งหนึ่ง**. รายงานศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- นิศกร ตันติวิบูลชัย (2565). ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงานเก็บขยะของเทศบาลตำบลในจังหวัดภูเก็ต. **วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน**. 8(2), 16-28.
- กระทรวงแรงงาน. (2554). พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 128.
- พงษ์เทพ อินทร์พัย.(2564). การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานงานซักฟอกโรงพยาบาลอุดรดิถี. **วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพชุมชน**. 6(3), 104-12.
- ภาวดี เทพคายณ. (2564). การศึกษาระดับการรับรู้และความเข้าใจของบุคลากรสายสนับสนุน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ตอนนโยบาย **ความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงานและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงาน**. ค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2566, จาก URL <https://www.km.nida.ac.th/th/images/PDF/research/paradeere164.pdf>
- ศิริรัตน์ พรหมน้อย และ ยุติ ทองมี. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้าง :กรณีศึกษาบริษัทก่อสร้างแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร. **วารสารความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม**. 4(1), 43-8.
- สุวรรณดา สงธนู. (2557). **ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานของบุคคลกรแผนกซักฟอกโรงพยาบาลชุมชน**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อภิชา ครุฑาโรจน์, ศิริรัตน์ ล้อมพงศ์, นันทพร ภัทรพทุธ, และจิตรพรรณ ภูษากักตักพ. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานบนที่สูงของคณงานก่อสร้างรถไฟฟ้าในเขตกรุงเทพมหานคร. **วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ**. 11(3), 29-30.
- อดิเรก ธรรมวงศ์. (2564). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงานบริษัท สิริ ชัคเชส ชัพพลาย จำกัด**.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30, 607-610.

ตารางที่ 1 จำนวนการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานจำแนกตามความรุนแรง

เฉลี่ย 5 ปี	ความรุนแรง, จำนวน (ร้อยละ)					
	ตาย	ทุพพลภาพ	สูญเสียอวัยวะ บางส่วน	หยุดงานเกิน 3 วัน	หยุดงานไม่เกิน 3 วัน	รวมทั้งสิ้น
2550-2554	632 (0.40)	11 (0.01)	2,503 (1.54)	42,344 (26.56)	114,656 (71.49)	160,147 (100)
2555-2559	623 (0.59)	15 (0.01)	1,768 (1.69)	30,303 (28.64)	73,096 (69.07)	105,823 (100)
2560-2564	593 (0.69)	13 (0.02)	1,088 (1.26)	25,541 (29.61)	59,017 (68.42)	86,252 (100)

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานคลังสินค้า

ลักษณะทางประชากร (n=72) [Mean (SD)]	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน; จำนวน (ร้อยละ)		χ^2
		ปานกลาง	สูง	
เพศ				
ชาย	53 (73.60)	9 (17.00)	44 (83.00)	1.61
หญิง	19 (26.40)	1 (5.30)	18 (94.70)	
อายุ (ปี) [31.11 (7.99)]				
19-34 ปี	54 (75.00)	10 (18.50)	44 (81.50)	3.87
35-60 ปี	18 (15.00)	0 (0)	18 (100)	
ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	23 (31.90)	2 (8.70)	21 (91.30)	1.05
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	33 (45.80)	5 (15.20)	28 (84.80)	
ปวส.	12 (16.70)	2 (16.70)	10 (83.30)	
ระดับปริญญาตรี	4 (5.60)	1 (25.00)	3 (75.00)	
สถานภาพสมรส				
โสด	47 (65.30)	8 (17.00)	39 (83.00)	1.11
สมรส	25 (34.70)	2 (8.00)	23 (92.00)	
ตำแหน่งงาน				
พนักงานปฏิบัติการ	67 (93.06)	10 (14.92)	57 (85.07)	0.87
พนักงานขับไฟล์คิลท์	5 (6.94)	0 (0)	5 (100)	
ประสบการณ์การทำงานในคลังสินค้า (ปี) [4.24 (3.74)]				
≤ 1 ปี	21 (70.00)	3 (14.30)	18 (85.70)	1.10
2-5 ปี	35 (11.20)	6 (17.10)	29 (82.90)	
> 5 ปี	16 (16.30)	1 (6.30)	15 (93.80)	
การทำงานล่วงเวลา (ชั่วโมง/สัปดาห์) [6.67 (4.05)]				
ไม่ทำ	14 (19.40)	3 (21.40)	11 (78.60)	0.82
ทำ	58 (80.60)	7 (12.10)	51 (87.90)	

ตารางที่ 3 ระดับการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน

ระดับการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน [Mean (SD)]	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	สูง จำนวน (ร้อยละ)
การรับรู้การเกิดอุบัติเหตุ [119.44 (13.07)]	53 (73.60)	19 (26.40)
การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ [30.60(3.38)]	57 (79.20)	15 (20.80)
การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุ [28.89 (3.61)]	51 (70.80)	21 (29.20)
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ [30.18 (3.57)]	58 (80.60)	14 (19.60)
การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ [29.78 (3.61)]	53 (73.60)	19 (26.40)
พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน [88.43(10.37)]	10 (13.90)	62 (86.10)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การเกิดอุบัติเหตุ กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานคลังสินค้า

พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน (n=72)	ค่า r	p-value
การรับรู้การเกิดอุบัติเหตุ	0.376	< 0.01
การรับรู้โอกาสเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ	0.391	< 0.01
การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุ	0.376	< 0.01
การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ	0.384	< 0.01
การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ	0.393	< 0.01